

HIBRU

Hibru Ma Yenya Har Jey Maji

GOD RIITI YIKAPWA RII NONA MAJI HAR

¹ Nokwapa nokwapa nobok God riita noti wayega yenya mashi mashi wochar. Piirapet, God riiti majin mashi sawo tar ma, yechaka yenya wochar. ² Komasa na apa tawa nediik riita riiti ma Yikapwak maji wocho. Diita Yikapwan rii keyibor. Keyiborek, rii eyey boboyen riiti tapak rii yakiita. Diita Yikapwak God riita diita nosapen rii otiir. ³ God riita riiti Yikapwak tawa. Tawak, Yikapwa rii God riiti hadabas tawa boboyen, rii eechaba eechaba harapa tak tawa boboyen, rii otii okoree mukuchichu. Wowak, rii eechaba diita nosapen, winyumay, ya, niiwiika eena rii otiichi tapak neeki dagiir tawak eena diita tawa. Rii harapa otiichichawa majik rii neeki dagiir tawak tawa. Rii noti kapsek boboyen bachi poyechi nona uku yeetir. Uku yeetiirek, rii hevenek God riiti tapa mama yepak yir.

GOD RIITI YIKAPWA EJEL YENYA DAGIIR-POYETO

⁴ Jisas rii i mama yepak yirek, eena mukuchir rii eeta howuk tawa, ejel yecha karakada. Rii mukuchir God riita riina har hi eeta harapa, ejel hi eeta karakada. ⁵ God riita eecha wor,

“Mii eeta eeji Yikapwa.

Apa ada miina yimowuwa.”

Rii kawka eecha wor,
 “Ada riiti apokoga siinak,
 riipa eeji woy yikapwaga siikiita.”

Kapo God riiboy diita majin ejel poren bar.
 Yahoo. Rii bakasakech. ⁶ God riita mapo yi-
 mowur yikapwa diita nosapek heechirek, yarek,
 rii kawka eecha wor,
 “Eyey God riiti ejel ye God riina sapa kwoyaba
 hikinak, kwoyaba ba ta.”

⁷ Rii ejel maji wor,
 “Rii ejel yenya sowa tawaga eecha otiito.
 Rii riiti wakasa man hin oti tawaga eecha
 otiito.”

⁸ Wowak, God riita Yikapwa majin wor,
 “Mii eeta God. Miita aka tabo yichawak oti
 boboy sii eechara eechara takiita.
 Mii oti kepi sii tawa boboy mun siitii kowu
 tawa ma.
⁹ Oti kepi sii tawa boboyen mii rukusiito.
 God riiti maji mun nasowoye oti tawa
 boboyen mii yuyato.
 Worek, eena miiti God riita miina aka tabo
 yiman
 otiichi howuk heechir.
 Heechirek, rii miiti nareboy yenya hey siitiichi
 miina saniga howuk heechir.
 Heechirek, miiti inyaka harapa kwoyawoy
 hiki tar.”

¹⁰ Rii kawka eecha wor,

“Harapa ma, miita diita nosapen bakabaka nedii otiirek, niiwiika tawa boboyen mii miiti tapak otiibar.

¹¹ Eeta boboy ye ha hamakiita.

Mii eechaba eechaba takiita.

¹² Siiviitabi kwopa siitawak, rabo tawaga diita nosap eechaba kwopa siinak, rabokiita. Rabochi akaren yanak, dareboyekiita. Wowak, mii dareboyekasakech, mii keena eechaba eechaba takiita.”

¹³ Mashi God rii eecha wor,

“Eeji mama yepak eeka na yi.

Yichanak, miiti o ana pichawa ma yen ada yatii kwuruk heechikiita.

Worek, kapo diita majin God rii ejel porek bar? Yahoo. Bakasakech. ¹⁴ Eyey ejel eeta spirit tawak, ye God riiti yon otiito. God rii yenya wochirek, irek, yesokwa yicha tawa man kiyatayeken eena ir.

2

GOD RIITA NONA YESOKWA YICHA TAWA BOBOY SIITA HARAPA

¹ Wowak, nota meejir majin eena napa wageteyichi sumowu ta. Opoche no God riiti majik shen shen ichanakech. ² Na meeji. Mashi God riita otiirek, ejel yecha majin sawo tar. Maji siiken tarek, sawo tar. Sawo tarek, ma kaw yecha meejichiniga eena nasowoyer. Nasowoyerek, God riita yenya omutiik anaseechi pir.

3-4 Yenya mashi anaseechi piyega, nota God riita yesokwa yicha tawa boboyen nasowoye taney, riita boy kapo nona saka anaseechi pikiitawak? Yahoo. Eeta nona pikiita. Yesokwa yicha tawa majin Harapa Jisas riita mapo sawo tar. Sawo tarek, akar ma ye meejichiniga sawo tarek, no meejir. God riita riiti inyaka hikichi riitiba nobok sawo tar ma yenya riita tayechi heema paka tar. Heneba rabo tawa boboyek harapa jebwa mukuchichawa boboyek, mirakel rii eecha tayechi heema paka tar. Riita eechaba inyakak hikichi nona Holi Spirit otii tawa boboy wok heechi yesokwa yicha tawa boboyen riita tayechi heema paka tar.

JISAS RII NONA YESOKWA YICHI TAWAMA SIIKEN

⁵ Nosap pochin komas nediik God riita otiinak, sakapa ejel yecha siitii kowu tawak. Yahoo. ⁶ Jeyek keyir majinma por rii kwodii wori, eecha wor,

“Ma kapo boy boboy eena miita yenya hikitu?
Ma ye kapo boboy boyet mii rukusiito?

⁷ Mii ma yenya ejel yechi kuruk ameda heechir.
Worek, miita eyey boboyen harapa hika eechahari hin
howuk heechirek harapa siir.

⁸ Mii eyey boboyen yechi yatii kuruk heechirek,
ye
eeta siitii kowu tawa mak siir.”

Diita maji eecha wocho ma ye eyey boboyen siitii howutu. Wowak, apa no hecho boboy kaw ma yechi kuruk takasakech. Yahoo. No kowutu. ⁹ Wowak, no Jisas riina hecho. God

riita otiichirek, rii mashi ejel yechi kuruk eeka ameda tar. Dii nosapek tar. Tarek, rii harapa kapan meejichi nona hachir. Nona hachirek, God riita riiti hin harapa yesokwar. God riita yeyada rukusiichiniga nona hehar tarek, eena Kraist riita nona eyey hachichi ir.

¹⁰ Eyey boboy God riiti tapak otiirek, diita tawa. Riiti hin yesokwaken eena tawa. Tawak, God riita otiirek, man yesokwa yichi tawak mapo ichawa ma tawa. Tawak, nokwapa nokwapa ma yechi hin yesokwa howuk yichikiita. Eeta kepi God riita diita nobon Kraist riina mukuchi hamar. God riita riina otiirek, Kraist riita nona eena kapa meejichir. Diita kapa meejichichawa boboy eeta otiirek, riita sokwari eeta kiki siir. Man yesokwa howuk yichiken eena rii eeta kiki siir. ¹¹ Ma yechi kapasek boboyen yeetii poyechichawa ma rii yeetii tawa ma yechaka podat eemek sayato. Eena riita yenyayaka kumwoy haba tawak, hi-ibiyakatakasakech. ¹² Jisas riita eecha wocho,

“Ada miiti hin eeji yaka kumwoyen sawo taki-ita.

Ma ya yopo yichi siitiichi ada miiti hin kwoyaga ba takiita.” I ¹³ Jisas rii kawka eecha wor,

“Ada God riina hiki siitiichi takiita.”

Rii kawka eecha wor,

“Na he! God riita ana har yikapwak adaka tawa.”

JISAS RII NONA YESOKWA YICHI MA SIIR

¹⁴ Riiti yikapwa piomu, mabak tawey, eena rii eechaba kata yikadey boboyen rii mayama yari, mak siir. Mak siichiniga har. Haniga, rii ha

tawa boboyen otii poyichirek ir ma, eeta Gaba, riina pir. Eena mak tawa boboyen, pi omun, rii mayama yar. ¹⁵ Ma tawak, ma yecha ha tawa boboyen akiito. Akii tawak, akii tawa boboy eeta yenyanya pokoga jichu. Nosapeka eechaba eechaba tawey pokoga jichu. Pokoga jichawak, Kraist riita harek, yenyanya heemachir. ¹⁶ Na he! Rii ejelen kiyatayeken neeki takasakech. Yaho. Rii man kiyatayeken neekitar. Ebrahim riiti yaka kumwoy yin, nona rii kiyatayeken neeki tar. ¹⁷ Dii eecha wocho eyey nobo rii sa sokwa riiti yaka-kumwoyega eecha sii. Rii eecha otiiney, riipa harapa opelen otii tawa ma siinak, riipa God riiti noboban sumowu tanak, riiti yon kiyatakiita. Man rukusiichi otii tawa maga eecha siikiita. Ma yechi kapasek otii tawa boboyen bachi poyechiken eena eecha siikiita. ¹⁸ Kraist riita meeji pun vi suwu tarek, eeta boboy sii riina otii hecharek, rii hapaga siichi kiki siichi rii otii henya man riipa kiyataye takiita.

3

JISAS RIITI HARAPA SIINIGA MOSES RIITI HARAPA HIN DAGIIR POYETU

¹ Eeji Kristen yaka kumwoy, God riita nona wohechawey, kwotaka notaka hevenek tawa yon anapoy anapoy otiito. Anapoy anapoy otiinak, Jisas riina na hiki ta. Rii eeta noti Aposel, God riiti maji sawo tar ma. Rii eeta noti harapa opelen otii tar ma. Riita sawo tarin, nota eechaba hiki siitiichi sawoto. ² Moses riita God riiti akak rii God riina hehar sumowu tarega, Jisas rii God riina eechaba hehar sumowu tar. Mashi God

riita Jisas riina diita yo otiiken eena hisiiir. ³ Ada otii tawa ma riiti hi eeta harapa, aka siiti hi eeta karakada. Sii eetata Jisas riiti hi eeta harapa, Moses riiti he eeta harapa karakada. ⁴ Eyey akan diita nosapeka tawey, ma por rii otii tar. Wowak, God riita eyey boboyen otiir. ⁵ Moses rii wakasa ma tarek, God riiti akak taniga, rii God riina hehar siiken sumowuchi, rii komas wochir majin tayechi heema pakachichar. ⁶ Wowak, Kraist riita God riiti yikapwa tarega riita eyey ma God riiti akak taweyn yenya riita siiken hehareto. Kapo nama God riiti akak tawa? Nota riina hiki siitiichi, sumowu taney, riita yaken nota eechaba eechaba anabeyichi kowu taney, eeta nota riiti akak tawa.

MAJIN WOSOWOY TAWA MA YE SIITII HAKAKASAKECH

⁷⁻⁹ Wowak, nota na Holi Spirit majin meeji ta.
Eecha wocho:

“Apak kwo God riiti ayan meeji tawey,
kwi marenoko opoche hapaga bor siitanakech.
Kwoti wayega me biish tar eemek tari,
yecha eeji harapa yon 40 sukwiyak hechari,
yecha ana otii otii hechari, nasowoy tarek,
¹⁰ worek, yecha eeta nediik tari,
ada yenya inyaka harapa kwotayer.
Eena marenoko kwi hapaga bor siitanakech.
Ada inyaka kwotayechi wor,
‘Yecha eechaba eechaba inyaka marenoku ye
heechi ichu.
Yecha eeji nobon hekasakech.’

¹¹ Eena ada inyaka kwotayechiniga maji harapa wor,

‘Yecha eeji yikapaka tawa eemen iyarekasakech.’”

ISREL MA YECHA GOD RIITI MAJIN NASOWOY TAREGA NOTA OPOCHE EECHABA NASOWOYETANAKECH

¹² Yaka kumwoy na hehar icha. Eeta kapasek kwoti inyaka sugu wopu kapasek boboy hiki taney, riina saka hiki siitiichichawak. Kwota hiki taney, kwota eechaba eechaba takiitawa God riina heechi shen shen ichanakech. ¹³ Apa, diita nedii nota keena God riiti yon otiito. Diita nedii tawey, nota na awasen awasen kiyapo ta. Kiyapo tawey, woshepii tawa kapasek boboy sii eeta nona hapaga bor otiichikasakech. ¹⁴ Nota Jisas riina mapo hiki siitiichichari, nota hamak tawa nedii anabeyichi siitii taney, nopa Kraist riita homochik tawa boboyen nopa kiki yabakiita.

¹⁵ God riiti maji eecha wocho,

“Apak kwota riiti ayan meejinak,
me biish tar eemiktar ma ye nasowoy tari,
opoche eechaba hapaga bor siitanakech.”

¹⁶ Kapo nama God riiti maji meejiichi nasowoy tar? Kata ma ye Isip nosap heechi Moses riita mapo neeki ichar boboyen eena sumowu tarin yecha nasowoy tar. ¹⁷ God riita 40 sukwiya kapo naman inyaka kwotaye tar? Kata ma ye kapasek boboy oti tarek, yechi maba sapi me biish tar eemek heechirin eena God riita yenya kwotayer. ¹⁸ Eeta nedii God rii eecha wor, “Kata nosowoye tawa ma ye eeji yikapaka tawa eemen iyarekasakech.” Wori, kapo naman eecha wor? Maji nosowoy tawa ma yenya bar. ¹⁹ Wowak,

nota hecho ye hiki siitiichiyan biish siiri, eena yecha iyarekasakech.

4

GOD RIITI KRISTEN MA MIMA YECHA YIHAPAKA TAWA EEM MAJI

¹ Wowak, God riiti majik eeche wo tar, “Kwo eeji yihapaka eem tawa.” Diita eemek tawey, eeta kapasek ma kaw ye kwotaka tawey, iipa kapo tepekeyineechi yeyekiita. Yeyeney, riiti eem iyarekasakech, eena na siitii kowuta. ² Hadabas maji yechaka ya tarega, eeta notaka eecheba ya tar. Me biish tar eemek tar ma yecha maji sobo meejichiniga saka hiki siitiichirek, eena eeta maji yeny kiyatayekasakech.

³ Nota hiki siitiichinyey, no yihapaka tawa eemen iyarekiita. God riita eeche wor,
 “Ada inyaka kwotayechi wor,
 ‘Yecha eeji yihapaka tawa eemen
 iyarekasakech.’ ”

Rii riiti yihapaka eemen majin bar. Wowey, mashi God riita diita nosapen otiir nediik ri yo otii hamar. ⁴ God riiti majik seven nedii keena majin wor,

“God riita riiti yo hamachi seven nediik,
 eeka rii yihapakar.”

⁵ God riiti majik diita eemek rii way kawka eeche wor,

“Yechaeji yihapaka tawa eemek yasaya yihapakasakech.”

⁶ Wowak, katama ye mapo hadabas maji sobo meejichi God riina nasowoyerek, yecha God riiti yihapaka tawa eemen iyarekasakech. Wowak, akar ma tawak, yecha keena God riiti yihapaka tawa eemek iyarekiita. ⁷ Eena God riita akar nedii pochin heechir. Heechi rii siin eecha haba tar, “Apa.” Rii nokwapa nokwapa sukwiya komas diita maji eena Devit riitaka wochar. Wocharek, ada apagayak diita God riiti maji sawor,

“Apa kwo God riiti ayan meejiney, kwi marenoko opoche hapaga bor siitiinakech.”

⁸ Josua rii ma mima yenya mapo neeki ichari rii ye God riiti yihapaka tawa eem iyarekasakech. Yahoo. Riita eecha otii iyareyaga God rii wagaakar nedii saka wagabawak. ⁹⁻¹⁰ Wowak, no hecho God riiti ma mima ye yihapaka tawa eem eeka tawa. Kata ma rii God riiti yihapaka tawa eemek iyareney, riiti yo eeta hamakiita. God riita riiti yon hamachi yihapakarega, ma rii eechaba ri yo hamachi yihapakakiita. ¹¹ Wowak, nota na diita yihapaka tawa eemek iyareken harapa yon otii ta. Mashi ma yecha nasowoyerega, no opoche eecha nasowoyetanakech.

¹² God riiti maji sii eeta kiyapo moro sii taki-itawa boboy. Eeki tawaga eecha tawa. Tawak, ow yepa yepa tawa. Tawak, eeta kwoti inyaka wopu wok i yarewa. Iyare tawak, mayi tawa eemek, spirit tawa eemebak iyare tawak, sii otiiniga saniga saniga i ya ya sowa. Eeta maji sii kwoti maba gugwen hapak sa i ya ya ta. Sii noti inyakak hiki tawa boboyen otii tawa boboyen sii eena hehar hecho. ¹³ God riita hechawey,

veenyi boboytakasakech. Eyey otiir boboy sii riiti misomak geenyi woyek tawa. Riitaba saniga nota otii tawa boboyen keyibokiita.

JISAS RII NOTI HARAPA OPELEN OTII TAWA MA

¹⁴ Wowak, noti harapa opelen otii tawa ma, Jisas, rii tawa. Rii God riiti Yikapwa siiken. Riita God riiti hevenek tawa. Iniga tawak, nota noti geenyek kwodii wochawa majin na hehar kiiki-iriina neeki ta. ¹⁵ Notaba saniga hapaga siichi kapasek boboyen dagiir poyekasakech. Wowak, noti harapa opelen otii tawa ma rii nona inyakapa hiki makasakech. Yaho. Eyey otii otii hechawa boboy sii sokwa riina otii heri, rii eena kapasek yo saka otiirek. Rii kapasek boboyekasakech. ¹⁶ Wowak, eeta kepi nota anabeyichi God riita tawa eemek eeka ikiita. Nota opoche akiitanakech. Rii man rukusii tawa ma. Nota riitak inyak, riiti inyaka hiki tawa boboyen nota yakiita. Nota nomoyataney, riiti rukusii tawa boboy siipa nona kiyatayekiita.

5

JISAS RII NOTI HARAPA OPELEN OTII TAWA MA RIIPA NONA AWASEN YESOKWA YICHIKIITA

¹ Eyey harapa opelen otii tawa man nosap ma yechaka yasayawey, God riiti kiyatay tawa ma yon otiitaken eena hisiir. Hisiirek, riiti yon otii tawey, rii ma yenza otiichichu. Ma ye kapasek boboy otiiney, rii God riina opelen hato. Ha tawak, kapasek boboy otii tawa ma yen riita kwotayekasakech. ² Rii echaba nokwapa

nokwapa kiiriisiiposii tawa boboyen otii tawey, akar tepekeyineechi saka tawa man somoye tawa man rii inyakapa hikichi hehar kiyapochichar. ³ Wowak, rii kiiriisiiposii tawey, akar ma yechi kapasek boboyen rii opel yenya otii chichawey, riiti kapasek yon otii tawey, riina mayama opel otiichiba tar.

⁴⁻⁵ Diita eechaba na he: ma rii mayama diita hi kepin hisiichi otiikasakech. God riitaba riina hisi-ito. Riita Eron, Moses riiti yaka, riina hisiirega, rii Kraist riina eechaba hisiir. Hisiirek, Kraist riita howu nediik tawa harapa hin riita mayama hisiichi otiikasakech. Yahoo, God, riita riiti hin hisiichi diita yon otiiken wor:

“Mii eeta eeji Yikapwa.
Apa ada miina yimowur.”

⁶ God riiti majik kawka eecha wor,
“Mii eeta eechaba eechaba opelen otii tawa ma.
Melkisedek eeka tawa maga eecha siikiita.”

⁷ Jisas rii diita nosapek tarek, rii harapa keya tarek, keya muku saka tarek, rii God riina maji ba tar. Maji bachiniga God riiti inyakak hikichi sumowu tarek, eena God riita meejiir. God rii waga riina hak otii tar nobok waga ya yawa. Yahoo. Rii apokon wohekasakech. ⁸⁻⁹ Rii God riiti Yikapwa tawa. Tarek, riita kapa meejiichi visuwu tar. Visuwu tarek, God riita riina maji pokiitarek, riita God riina sumowuken eena hiki tar. Hiki tarek, God riita riina otiirek, rii ma kepiwey sokwa sii hamarek, Kraist rii eeta yesokwa yicha tawa boboy mu siir. Worek, kata ma ye Kraist riina sumowu taney, Kraist riita riina yesokwa

yichikiita. ¹⁰ God riita riina hisiichi eeche wor, “Rii howu nediik tawa ma Melkisedek tawaga tawa.”

NOTA KARAKADA YIKAPWA BAREGEKA TAKASAKECH

¹¹ Diita boboy sii nokwapa nokwapa majik eeche tawa. Tawak, anapa mukuchik otiiney yo yeechi mukuchikiita. Boyewak? Kwo hehar meejikasakech, kapo kwo mabiya giir. ¹² Kwo mashi Kraist riina hiki siitiichiri, apa kwo akar man maji pokiinak tanak. Kwo dopo tawak, akar ma ye God riiti maji mun kwona kawka sa maji pokiita. Kwo kopoto. Kwo mukun dopo tawak, hapaga aboboy akasakech. ¹³ Kata ma rii muku aban atawey, rii oti kepi sii tawa majin hikikasakech. Boyewak? Rii eeta Yikapwaka tawa. ¹⁴ Hapaga aboboy madiiva ye ato. Yecha yechi maskiik tawa boboy eeka maji pokiichi yehikichi kapasek boboy, kepi boboy keyiboto.

6

NOTA NA NOTI HIKISIITIICHICHAWA INYAKA WOPU HEHAR KIIKIIRIINA NEEKI TA

¹⁻² Wowak, eeta kepi nota Kraist riiti maji pokiitawa mun heechi madiivaga siikiita. Apa nota maji nokwapa nokwapa yo sobon oti-iken batanakech. Riina hiki siitiichi maji mun babatanakech, uku ya ye i tawa majiban batanakech, man tapak maseken how neeki tawa majin batanakech, ha tawa ma yechi mayi sokwa neyin batanakech, God riita anasak tawa nediin batanekech. ³ Na heechi iwan ik. God riita nona heechiney, nopa otiikiita.

⁴ Wowak, kata ma ye Kraist riina magiirechiri, nota boyega yeechi ya ya yechi inyaka kawka dareboyek wonyak? Yecha God riiti habak tar. Yecha hevenek tawa boboyen otii her. Yecha Holi Spirit kawen yar. ⁵ Yecha God riiti majin ahechi hikir: eeta maji kepiwey. Yecha komas yak tawa hapaga boboy kawen her. ⁶ Worek, yecha heechi ir. Yenya yeechi ya ya God riina kawka dareboyekasakech. Boyewak? Yecha God riiti Yikapwan mek kawka ji siitiichichu. Ji siitii-chiniga riina ye hiibiyen geenyek kwodii wocho.

⁷ Wayiva tarek, uku saka tarek, nosap a ye icharek, ma ye nowon otii tarek, saga kepi sokwa tarek, ma ye a tarek, kiyatay tarek, God riita eeta nosapen rukusiito. ⁸ Wowak, eeta nosap yamika tawa me pok sokwa taney, eeta shebo shebo tawa. Shebo shebo tawak, God riita eena kapasek maji batawak, eeta nosapen hik hayekiita.

⁹ Yaka kumwoy, nota eecha ba tawey, wowak, nota kwona hiki siitiito: kwotiyesokwa yichawatawa boboyek, kwota boboy kepin otiikiita. ¹⁰ God riita kapasek keyibo makasakech. Riita kwota otiitar yon saka abosuchetarek. Kwota riina rukusii tarek, akar Kristen ma yenya rukusiichi hehar tarin, riita saka kwon abosuchetawak. Kwota eechema eechema otiito, eeta kepi. ¹¹ Nopa gegiya tawa boboy diitata: podat kwo eechema eechema hamak tawa nedii napa hagayega ta. Wonyak, kwota kowu tawa boboy ya siiken yakiita. ¹² Nota kwona yuyato: kwota sokwa yuya tawa maga siinakech. Yaho. Hiki siitiichichawa maga na eechema sii. Kowu

tawa maga na eecha sii. Wonyak, kwo God riita mashi wotar maji siikiinen.

*NOTA NA GOD RIITA WOTAR MAJIN HEHAR
HIKI SIITIICHICHA*

¹³ Wowak, God riita Ebrahim riina mashi wo tar maji otiik batari, riita mayama sabo howur. Boyewak? Akar ma ye God riina dagiir poyekasakech. God riita harapa. Akar eyey eeta karakada. Eena eeche wor: ¹⁴ Rii Ebrahim riina eeche wor, “Diita siiken ada miina hehar rukusii tawak, mii nokwapa nokwapa sokwaki-ita.” ¹⁵ Wowak, Ebrahim rii kiya yeechi kowu tarek, God riita siikiin wo tar boboyen rii yar.

¹⁶ Ma yecha harapa hik sabo howu tawey, ye karakada hik sabo howu kasakech. Wowak, ma upurus piiriita piiriiti maji kwopageyerabo tawak, piiriita maji sabo howuney, eeta kiki siikiita. Majikasakech. ¹⁷ Diita oti tawaga, God riita eecheba otiir. God riita riiti hikichi komas otiik oti tawa boboyen otiichi, riita ri boboy yana ma yenya hehar mukuchik hikichi eena dareboyekasakech. Worek, riita maji wochi rii sabo howur. ¹⁸ Worek, upurus God riita dareboyenan boyek, riiti majik, riiti sabo howur boboyek, nopa hapaga siitii tawa boboyen nopa ya takiita. God riita woshepiikasakech. Eena nota diita ha tawa nosapek nota somoye tawa maga diika tawey, God riiti eshar tawa eem nota hechawak, nota God riiti hadabas komas yana boboyen nota eena neekinak hageyegagen eena siiti kowutu. ¹⁹ Riiti eecheba eecheba tak tawa boboyen nota hageyegak howu tawey, noti mayi eeta hapaga siito. Kowu tawey, nota siiken hikitu

noti inyaka-wopu eeta God riiti inyaka wopuk eeka tawa. ²⁰Tawak, apa no hecho kaka Jisas riita nona iyarechichi riita apa noti eechaba eechaba howu nediik tawa ma Melkisedek rii tarega Jisas rii eechaba tawa.

7

MELKISEDEK RII HARAPA OPELEN OTII TAWA MA

¹⁻² Melkisedek rii eeta Selem akama ada tabo yima. Rii eeta harapa Howu Tawa God riiti opelen otii tawa ma siir. Ebrahim rii aka tabo yima yenza sowakwochi heechi awasen ya tarek, Melkisedek riita riina nobok jawuchi riina rukusii maji bar. Worek, Ebrahim rii eyey aka tabo yima yechi boboy sagan yarin, yayaniga yokotapa yokotapa homochiri, poren Melkisedek riina har. Riiti hin dareboyewak, eena mapo eecha wocho, Melkisedek rii man otii kepi sii tawa aka tabo yima eecha wobato, rii Selem akama aka tabo yima. Worek, eecha wocho, rii eeta eshar tawa eemen aka tabo yima siir ³ Nota riina saka yimowurek. Rii saka harek. Rii God riiti yikapwaga rii eechaba eechaba opelen otiwa ma siir. Nota riina hehar saka hikirek.

⁴ Na he. Rii harapa. Noti wayega, Ebrahim rii o ana picharek yar boboyen yokotapa yokotapa homachiri riina poren har. ⁵ Livai riiti magwi yecha opelen otii tawa yon otii tari, lo yenza eecha wocho, tenten boboy sagan ma mima yechaka tawey, napa yeechi yaya. Akar magwi yechaka eecha napa yeechi ya ya. Yecha eeta Ebrahim riiti yikapwaba. Tawak, napa

yeechi ya ya. ⁶ Wowak, Melkisedek rii Livai riiti yikapwakasakech. Wowak, rii tenten Ebrahim riiti boboyen, ya ya tar. God riita mashi wor majin yarma, Ebrahim riina Melkisedek rii rukusii majin bar. ⁷ Eecha tawa harapa ma rii eechaba eechaba karakada ma riina rukusii majin bato. ⁸ Opelen otii tawa ma yenya na hiki: diika ha tawa ma tentenen yato. ⁹ Nota bako, nago, Livai riita tentenen ya tawak, wowak, rii tentenen Ebrahim riitaka Melkisedek riina har. Boyarek har? ¹⁰ Rii eepi Ebrahim riiti kwochobok tarek, Livai rii Melkisedek riina nobok jawurek eena har.

*MASHI OPELEN OTII TAR MA YENYA AKAR
OPELEN OTII TAWA MA RIITA YECHI YON YAR*

¹¹ Livai riiti yikapwa opelen otiwa tawa ma yecha otii tarek, Ju ma yecha lon yatar. Livai opelen otii tawa yar boboy, lo, eeta man otii saka kepi siichi yesokwarek. Saka kiki sii tarek. Worek, akar opelen tawa ma Melkisedek tawaga tawa ma, sokwar. Rii eeta Jisas Kraist. Rii Eron riiti magwin saka sumowurek. ¹² Opelen otii tawa man dareboyeney, lo eechaba akaren dareboyetu. ¹³ Diita boboy noti Harapa riina hikichi bato. Riiti magwi eeta akar. Riiti magwi ma por ye opelen otii tawa ma yechi Ju ma yechi akak tar opelen saka otii hecharek. ¹⁴ Nota eeyey hecho noti Harapa riiti wayega, riiti magwi, eeta Juda ma. Moses riita ma opelen otii tawa majin wochari, rii saka Juda man wocharek.

*JISAS KRAIST RII MELKISEDEK RIITA OPELEN
OTII TAR MAGA EECHA SIIR*

¹⁵ Diita maji sii geenye woyik tawa. Akar opelen otii tawa ma, Melkisedek tawaga tawak rii sokwar. ¹⁶ Ma yechi lo, ma yechi maji, eeta riina hisiikasakech. Yaho. Eechaba eechaba tak tawa hapaga boboy siita riina otiiniga opel otii tawa ma siir. ¹⁷ God riiti maji mashi keyiri, eecha wocho,

“Miita opelen otii tawa ma,
Melkisdek tawaga tawak,
eechaba eechaba mii takiita.”

¹⁸ Wowak, mashi lo bony siina rabor. Boyewak? Eeta lo kiiriisiiposii tarek, nona saka kiyatay tarek, eena rabor. ¹⁹ Moses riita yar lo maji boboy kawen saka otii kepi yesokwa tarek. Yaho. Apak otii kepi sii tawa boboy eeta yar. Yarek, nota kowu tawak, nota God riitak bana bana yato.

²⁰ Wowak, dii eeta eechaba tawa. God riita sabo howu tar. Livai opelen otii tawa man otii tarek, sabo howukasakech. Yaho. ²¹ God riita sabo howutarek, Kraist riita opelen otii tawa ma siir. God riita Devit riina eecha worek, rii eecha keyir,

“Eeta Harapa sabo howu tar.
Sabo howu tarek,
riita riiti inyaka saka dareboyek tawak.
Mii opelen otii tawa ma eechaba eechaba siiki-
ita.”

²² Diita maji tawey, eecha wocho, God riiti yo wohowu tawa boboyen

Jisas riita poko shik kiitiichi heechir.

²³ Mashi opelen otii tawa ma ye nokwapa nokwapa tar. Ha boboyek yarek, yecha ha

tar. Ha tarek, yecha eechaba eechaba yo otii takasakech. ²⁴ Wowak, Kraist riita riiti opelen otii tawa boboyen eechaba eechaba neeki takiita. Boyewak? Riita eechaba eechaba takiita. ²⁵ Wowak, riita eechaba eechaba keena God riitak bana bana yana man yesokwatakiita. Kraist riiti nobok God riitak bana bana yakiita. Boyewak? Riita eechaba eechaba tawak, riita God riina wosachiyasa heechiwak, nota kepi siikiita.

*HARAPA OPELEN OTII TAWA MA JISAS RII
NONA HEHAR KIYATAYETO*

²⁶ Nota dopo tari, Kraist riita noti howuk opelen otii tawa ma tawey, eeta no kiki siito. Rii eeta holi ma wagiishikasakech, kapsek tawa boboy otikasakech, tepekeyineechi yeyikasakech, riiti hin hevenek sokwa harapa siir. Diita nosapeka tawa ma no saniga rii akar. ²⁷ Rii akar opelen otii tawa maga takasakech. Sakayekasii, rii opelen eyey nedii otiibatakasakech. Riiti kapasek boboyen anadii ma yechi kapasek boboyen eyey nedii otiitakasakech. Rii mayama opel hatari, rii podat opel eye man hachiri, eeta kiki siir. ²⁸ Moses riiti lok keyibor opelen otii tar ma kiiriisiiposiiniga tawa. Wowak, God riiti majik sabo howurek, lon daggiir poyerek, riiti yikapwa riita eeta watiik siitiir. God riita riiti Yikapwan opelen otii tawa ma keyiborek, tawa. Siirek, rii hehar eechaba kepiwey tak tawa boboy siir.

8

*JISAS RII NOTI HARAPA OPELEN YO OTII
TAWA MA*

¹ Diita maji mun nota kwona wocho: Nota howu opelen otii tawa man nota kwonaba tawey, rii eeta noti. Riita hevenek yir. Harapa God riiti harapa tiikiir mama yepak eeka yir. ² Yirek, riita harapa opelen otii tawa ma harapa holi eemek taniga hehareto. Kraist riita mashi sapi akakasakech, God riiti holi eem siikenek eeka hehareto. Diita holi eemen God riita otiir. Ma yecha saka otiirek.

³ Eyey howu opelen otii tawa man keyibo tawak, ye ha boboyen sipsip boboyen God riina opel hatu. Wowak, noti harapa opelen otii tawa ma, Jisas, rii eechaba boboy kawen sa ha. ⁴ Rii diita nosapek waga tawey, rii harapa opelen otii tawa ma takasakech. Boyewak? Diita nosapek opelen otii tawa ma ye tawa. Tawak, yecha Ju ma yechi lo sumowu tawak, opel hatu. ⁵ Diita nosap tawa opelen otii tawa ma yechi yo eeta mayiga tawa, eeta nona mukuchichawey, eeta howuk tawa boboyen siiken eena mukuchichu. Moses riita otiir boboy eechaba tar. Riita God riiti sapi akan otiik otiirek, God riita Moses riina maji pokiitar. Maji pokiichi wor, “Na he. Ada sapi aka siiti mayin miina kwowuk mukuchiri, ii napa hehar otii ta.” ⁶ Wowak, Jisas riina opelen otii tawa yon hari eeta harapa. Yanya opelen otii tar yon hari eeta karakada. Kraist riina harapa hehar yon har. Hehar yon harek, eeta harapa yo wohowu tawa boboy eeta Moses riiti yo wohowu tar boboy eeta dagiir poyer. Boyewak? Diita yo wohowu tawa boboy siiti mu eeta God riiti kepi boboyen yak wo tar maji.

*KOMAS YO WOHOWU TAWA BOBOY SII
MASHI YO WOHOWU TAR BOBOY SIINA DAGIIR
POYER*

⁷ Mapo yo wohowu tar boboy eeta kiki si-iyega, komas kawka yo wohowu tawa boboy siin dopokasakech. ⁸ God riita Ju ma yenya heri, ye kapasek tar. Kapasek tarek, God rii eeche wor:

“Komas yadii nedii yanak, God rii eeche wor, Ada Isrel yechi akan Juda yechi akan akar yo wohowukiita.

⁹ Ada yechi wayega yo wohowurega, ada eecheba saka otiik tawak.

Eeta nedii ada yechi tapak neekichiniga Isip nosapek heechirek, ir.

Heechirek iri, yecha eeji yo wohowu tawa boboyen saka sumowurek.

Saka sumowurek, eena ada yenya heharekasakech,

God rii eeche wocho,

¹⁰ Kata nedii hamanak, diita ada Isrel ma yenya yo wohowukiita.

Ada eeji lon yechi marenokuk heechikiita.

Ada eejilon yechi mesekek keyikiita.

Ada yechi God takiita.

Yecha eejima mima takiita.

¹¹ Yecha nareboyen maji pokiikasakech.

Yaka kumwoy yenya yecha Kraist riina he ma-jin

wokasakech.

Eyey ma mima ana hikikiita.

Karakada ma, harapa ma, yecha eyey ana hikikiita.

¹² Yechi kapasek otii tawa boboyen ada yenya kwoyava yakiita.

Yechi kapasek boboyen ada abosuchekiita.”

¹³ God riita akar yo wohowu tawa boboyen ba tawak, riipa mapo yo wohowu tar boboyen ii boy siir. Boboy bony siinak, kiiriisiiposiinak, rabokiita.

9

MASHI HARAPA OPELEN OTII TAR MA RII ABOBOY YECHI PIK OPELEN OTII TAR

¹ Mapo yo wohowu tawa boboy eeta nona maji mukuchir. Noti God riina kwoyeba batawa boboy nona wor. Eeta God riiti yesokwa tawa akan diita nosapek otiiken wor. ² Worek, sapi akan otiir. Geenyek woka tawey pochi otiir. Otiirek, hi eecha haba tar: God riiti Holi Eem. Yama hechawa haba, God riina hak tawa gey yichi tawa cheyek eeka seechir. ³ Nedii siivatabi gworowok pakachichar. Pakachicharek, yepak aka wo pochi tar. Tarek, haba tar eeta God riiti Harapa Holi Eem. ⁴ Kwowa ya tawa boboy howu seechir papaga tar chey, golek gamutar. Eeka tar. Yo wohowu tar bokis, eebak tar. Kwoya hechawa gol eeka gamuba tar. Mana heechi tar heebiya eeta, Eron riiti pam sokwa tar kubu, eeta yo wohowu tar yokotapa yokotapa maji papak tari, eeta wobak tar. ⁵ Ejel upurus piir God riiti yama mukuchichawa tar me piiriita kapasek boboyen kwoyava tawa eemen howun gamu pakatar. Apa diita boboy nota eena harapa maji bakasakech.

⁶ Diita sayare otiichichar boboy hamarek, nediik tawa ma yecha yechi yon geenye yepak tawa eemek eechaba eechaba i yaretawa yasay-ato. Wowak, aka wo howu nediik tawa ma riitaba

ichichi yato. ⁷ Sukwiya pochi sowak, harapa opelen otii tawa ma rii i hechichi yato. I hechichi ya tawak, rii pin yeechi ye ichichi riiti kapasek boboyen ma mima yecha hikiinan biish otii tawa kapasek boboyen eena opelen otiichichu. ⁸ Diita mukuchicha boboy eeta tawey, Holi Spirit, rii nona eecha wocho, God riiti Harapa Holi Eemen ichawa nobo saka tagwarek. Geenyek woka tawa eem mashi tari, siiti mayi mukuchicha boboy mashi tari, God riiti Harapa Holi Eem ichawa nobo tagwakasakech. ⁹ Diita sapi lotu aka sii diita apa siiti mayin mukuchichu. Diita sapi lotu akak ye God riina nokwapa nokwapa opelen otiito. Wowak, eeta eye boboy siipa saka ma mima yechi sugu wopun otiiniga kepi siikiitawak, otiikepi wey siikiitawak. Yaho. ¹⁰ Diita opel otii tawa boboy aboboyek, uku aboboyek, uku yeeti tawa boboyek, otiito. Dii eeta maban otiiken otii tawa maji. Worek, Kraist riita yarek, diita otii tawa boboy sii siikenekasakech. God riita boboyen dareboyekiita.

JISAS RIIT RIITI PIN MAYAMA OPELEN OTIIR

¹¹ Kraist riita yarek, yar otii tawa boboy kepin rii eena harapa opelen otii tawa ma siir. Riita otii tawa eem eeta harapa eeta kepi. Ma yesaka otiirek. Diita otii tawa eem diita nosapek yakasakech. ¹² Rii Harapa Holi Eemek podateba eyey ma yenya iyarechir. Iyarechirek, Ju ma ye otii tareba, rii eecha otiikasakech. Rii bula-makaw, meme, yechi pin yeechi ye ikasakech. Riiti pi siikenen hevenek Harapa Holi Eemek ye ir. Ye i hamarek, rii eechaba eechaba tak

tawa yesokwa yicha tawa boboy siikenen nona har. ¹³⁻¹⁴ Bulmakaw yechi pin, meme yechipin, bulmakaw yin hiki suwurek hiki shebuk tawa boboyen, kehapa tawa man eena panebiya tanak, man otii kepi siiney, eeta siiken Kraist riiti pi eeta kwoti inyaka wopun hehar yeetii poyechi weyekiita. Eechaba eechaba tak tawa Holi Spirit otii tarek, Kraist riita mayama God riina opel siikenen otiiweyir. Otiweyirek, nota sobo otii tar yon nota inyaka hikiwey, riiti pi eeta eena uku yeetiikiita. Uku yeetiinak, nota keena eechaba eechaba tak tawa God riiti yon kiyatakiita.

KRAIST RIITI PI AKAR YO WOHOWU TAWA BOBOY OTIIR

¹⁵ Eena Kraist riita akar yo wohowu tawa boboyen otiito. Rii yepa yepa neekitu. Otii tawak, kata ma yen God riita hisii tarin, yecha God riiti eechaba eechaba hadabas tawa boboyen rii wo tarin eena kapo ya taken. Kapo boyega dii otiik wonyak? Ma ye kapasek boboy otii tarek, mapo yo wohowu tawa boboy eeta yenya dagiir poyer. Dagiir poye tarek, ma por rii, Jisas Kraist, rii harek, ma yenya heemachir.

¹⁶ Ma rii yikapwa yenya homachi maji barek, ma rii harek, yikapwa ye boboyen homachir. Ma rii hanan siiwey, boboy saka homachiuwak. ¹⁷ Kata ma rii tawak, homachiken wormaji sobo tawa. Wowak, kata ma rii hanak, opoy homachikiita. ¹⁸ Eena pi eetaba mapo yo wohowu tawa boboy eena poko shik kiitiir. ¹⁹ Mapo, Moses riita yokotapa yokotapa majin ma mima yenya sawor. Lok tarin, sawor. Yenya saworek,

bulamakaw yechi pin, meme yechi pin yeechi, ukun yeechi, lo jeyn ma mima yenya panebiyar. Hisop nagiira tawaga tawa boboy, sipsip yechi nayim siik tawa niibiik eeka kiiviichi panebiyar. ²⁰ Worek, Moses rii eecha wor, “Diita pi eeta God riita yo wohowu tar boboyen sumowu taken kwona barin, eena poko shik kiitiir.” ²¹ Rii eechaba eechaba otiir, sapi akan sapi aka God riina kwoyaba ba tawa otiir boboyen kiiviichi panebiyar. Pik panebiyar. ²² Nago, eyey lo otiir boboy pik panebiya tawak, yeetii poyetu. Pi eeta sakanan siiwey, kapasek boboyen bachi poye takasakech.

KRAIST RIITA MAYAMA HAREK, KAPASEK BOBOYEN BACHIPOYER

²³ Diita nosap tawa boboy hevenek tawa boboy siikenen eena mukuchi tawa boboy. Eena Ju ma yecha sa keena eena otii tawa abok sa otii yeetii. Wowak, hevenek tawa boboyen eena yenya otii yeetii poyechiken sa keena hisaw opel sa otii ta. ²⁴ Rii boboy siiken mukuchichawa aka iyarekasakech. Yahoo. Rii hevenek iyarer. Iyarechiniga rii God riiti misomak siitiichi nona neeki biirachichu.

²⁵⁻²⁶ Ju ma yechi harapa opelen otii tawa ma rii bulamakaw, meme yechi pin yeechi God riiti Harapa Holi Eem sukwiya nedii pochi siichi ichu. Wowak, Kraist rii nokwapa nokwapa nedii ikasakech. Nedii podat ir. Riita nokwapa nokwapa nedii iyega, rii nokwapa nokwapa nedii kapa meeji tawa boboyen mashi nosapa otiir nediin na apa rii eena visuwu tar. Diitata. Kraist rii podat eyey man sokwachir. Hamar nedii

sokwar. Sokware, riita mayama opel otiir. Opel otiirek, riita kapasek otii tawa boboyen yeechi rabor. ²⁷ Diita boboy ma yenya hato. Ma ye podatebanedii har. Hanak, God riita yenya anasakiita. ²⁸ Eecha otiirega, Kraist rii eechaba podat opel otiichiniga nokwapa nokwapa ma yechi kapasek boboyen kiyaniga ir. Kiya ichiniga rii kawka mukuchik yakiita. Yanak, rii kawka kapasek boboyen bachi poyek otiikasakech. Yaho. Yanak, riita riina kowu tawa ma yenya yesokwa yichikiita.

10

MASHI OPELEN OTII TAR BOBOY SII KAPASEK BOBOYEN BACHI POYEKASAKECH

¹ Lo eeta hadabas boboy komas yak tawa mayi diitata. Ju ma yenya har lo eeta siiti mayi siikenekasakech. Opel eechaba eechaba otii tawak, eeta God riina bana yak tawa ma yenya madiiva kepiwey otiichikasakech. Eeta saka kiki siikii tawak. ² Kiki siiney, opel otii tawa boboy owaga hamar. Eeta boboy God riina kwoya ba bawawa ma yenya otii yeetiiyega, ma ye inyakak sahakiki tawak: Kapasek boboy tawa. ³ Opel boboyen yecha eechaba eechaba otii tawak, kapasek boboy eena yechaka eechaba tawa, ye hikitu. ⁴ Wowak, bulamakaw yechi pi, meme yechi pi eeta kapasek boboyen saka bachi poyetawak.

⁵ Diita boboy taweyn, Kraist riita diita nosapek yarek, Kraist riita God riina wor,
 “Sipsip, bulamakaw yechi pin opel boboyen,
 mii otiinan bokonato.

Worek, miita maban ana sayarechir.

⁶ Hik howu chichawa opel,
kapasek yo otii tawa opel miiyuyato.

⁷ Worek, eeta jey maji ana keyiri,

Ada eena eechaba eecha wor,

‘Ada tawa.

Ada miiti hiki tawa boboyen otiiken yar,

O God.’ ”

⁸ Ju ma yecha lon sumowuchi otii tarek, Kraist riita mapo wor, “Mii hik howu chichawa opel, kapasek yo otii tawa opel, akar opel mii yuyato.”

⁹ Kommas rii eecha wor, “Ada tawa. Miiti inyaka hiki tawa boboyen ada atiiken yar.” Worek, God riita mashi otiir opel boboyen rabor. Raborek, riita Kraist riita otiir opel eetaban heechir. ¹⁰ Jisas Kraist God riiti inyakan sumowu tari, eena riita riiti maban podat opel otiir. Otiirek, noti kapasek boboyen uku yeetii poyer.

KRAIST RIITI MAYAMA OPELEN OTIIR BOBOY SII EETA KIKI SIIR

¹¹ Eyey opelen otii tawa Ju ma ye yechi yon otii tawey, ye eecheba eecheba yadii diita yikadey opelen otii tar. Otii tarek, kapasek boboyen saka bachi poye tarek. ¹² Worek, Kraist riita kapasek boboyen otii tawa opel podat otiirek, ri otii boboy eecheba eecheba tarek, rii God riiti mama yepa tapak eeke yir. ¹³ Yichi riita kowutu. God riita Kraist riina ow ana pichawa man yatik piitiiken kowutu. ¹⁴ Rii opel podat otiichi, rii kapasek boboyen otii yeetii tawa man madiiva kepiwey siiken otii hamachir. Otii hamachirek, ye eecheba eecheba tawa.

¹⁵ Wowak, eeta Holi Spirit rii nona eechaba tayichi heema pakato. Holi Spirit rii jey majin nona wor,

¹⁶ “Ada yenya diita maji wohowuchikiita.

Kata yadii nedii hamanak, God eecha wocho, Eeji lon yechi marenokuk keyikiita.”

¹⁷ Rii kawka wor, “Ada yechi kapasek yo oti tar boboyen, yechi kapasek yo otiitawa abon saka kawka hiki takiitawak.” ¹⁸ Kapasek boboyen kwoyava tawey, kapasek boboyen opel saka otiitawak.

NOTA NA HIKI SIITIICHICHANAK, I GOD RIITAKA BANA BANA TA

¹⁹ Wowak, yaka kumwoy, Jisas riiti pi sakarin, nota na anabeyichi ta. No anabeyichi tanak, nota God riiti Harapa Holi Eem napa opoy i. ²⁰ Riita akar nobo nona tagwachir. God riiti moro siitawa nobo siikenen tagwachir. Nediik pakachichar siivatabin sii eeta Kraist riiti maba sapi. ²¹ God riiti ma miman hehar tawa ma rii eeta noti harapa nediik tawa ma. ²² Tawak, nota God riina na bana bana ya ta. Omutiik hiki siitiichichawey, nagwa nagwa hiki siitiichichawey, God riitakna ya ta. Kapasek boboyen heechirek, oti yeetii kepi sii tawa mesek na ya ta. God riina hiki tanak, uku yeetii tana mabak God riitabak na ya ta. ²³ Nota God riita wo tar majin otiiken hikitu. Eena noti inyaka Jisas riina kowu tawa boboyen nota kwodii wowey, na hehar neeki ta. ²⁴ Awasen awasen na hehar hiki ta. Oti kepi sii tawa boboyen rukusii oti tawa boboyen na awasen awasen mukuchi yeyi ta. ²⁵ Ma kaw ye ya

yapo yikasakech. Eeta kapasek. Na ya yopo yicha. Ya yopo yichanak, na awasen awasen kiyapo ta. Kraist riita ya nedii bana bana tawa. Eena na awasen awasen kawka kiyapo ta.

NOTA GOD RIITI YIKAPWA RIINA MAGI-IRECHIKASAKECH

²⁶⁻²⁷ Nota omutiik hiki tawa boboyen yeyega, nota kapasek boboy otiitak inyaka hikiney, inyaka hikichi otii taney, Jisas riiti opel otiir boboy akar opel otiir boboy eeta eena kapasek boboyen bachi poyekasakech. Wonyak, ma yecha eeta hikikiita: Komasa harapa anasak tawa nedii, hika eecha yakiita. Yanak, diika yikadey Jisas riina o ana picha ma yenya hik suwukiita. ²⁸ Ma rii Moses riiti lon wosowoyetegeya, ma upurus eeta piiriichar majin yecha tayechi heema pakayega, anasa hamarek, riina komasa sowakwor. Riina inyakapa hikikasakech. Sowakwor. ²⁹ Wowak, riin shecha otiik wonyak ma rii God riiti Yikapwan nasowoy tawey? Riin shecha otiik wonyak ma rii God riiti wohowu tawa pin sobo boboyega hiki tawey? Eeta riina mashi otii yeetiichir. Oti yeetiichi, komasa rii eena kubuchey hikir. God riita ma riina wok tawak, otii tawa spiriten riita maji kubuk pir. Eeta kapasek. Na hiki: eecha otiwa ma rii komasa harapa anasak tawa boboy yakiita. ³⁰ Wowak, no hikitu God riina. God riita eecha wor, “Ada awasen pikiita. Kapasek boboy ada awasen hakiita.” Eena worin riina nota hikitu. God riiti maji eecha wor, “Eeta Harapa riita riiti ma mima yenya anasakiita.” ³¹ Oti tawey, ma ye God riiti anasak tawa tapak sakaney, akii tawa boboyen ye harapa yakiita.

NOTA NA EYEY HAPAGA SIICHI SIITII HIKI TA

³² Mashi yar nediin kwo opoche abosuche tanakech. Eeta nedii God riiti haba kwona otii okoreechichar. Okoreechicharek, kwo kapo meeji tawa boboyen eena visuwu tar. Visuwu tari, kwona dagiir poyekasakech. Kwo kawka sokwar. ³³ Eeta nedii kwona maji kubuk pichar. Kapasek boboy kwon yar. Akar nedii akar ma yenya eecha otii tari, kwo hechi i yechaka eecha siitiir. Siitiirek, kapasek boboy kwo yabar. ³⁴ Kwota jichar man yenya inyakapwa hikichi kiyatay chichar. Akar ma ye yarek, kwoti boboy yeechi saga sowur. Saga sowurek, kwo inyaka kwoya hikir. Boyarek? Kwoti eechaba eechaba tak tawa boboy kepi hevenek tawa kwo iiban hiki siitii tar. Eena kwoya hikitar.

³⁵ Wowak, kwoti anabey tawa boboyen opoche heechi tanakech. Otii taney, eeta hadabas boboy hisaw yakiita. ³⁶ Kwota na kiya ya ta. Wonyey, kwo God riiti inyakak otiikiita. Wonyey, God riita wo tarin, kwopa yakiita. ³⁷ God riiti maji eecha wocho,

“Ameda siinak, yak tawama rii yakiita.

Rii kowukasakech.

³⁸ Wowak, eeji otii kepi sowa ye riina siitiichi, eechaba eechaba takiita.

Ye akii jikijeke yaney, eeji inyaka wopu yenya kwoya

hikikasakech.”

³⁹ Yahoo, nota diita yikadey ma takasakech. Nota akii jikijeke yakasakech. Nona dagiir poyechi pi hamakasakech. Yahoo. No diita yikadey ma: No

riina hiki siitiichichawak, nona yesokwa yichiki-ita.

11

HIKI SIITIICHICHAWA MAJI MU

¹ Hiki siitiichichawa boboy notaka taney, nota kowu tawa boboyen no anabeyitu. Hiki siitiichichawa boboy notaka taney, henyan sii tawa boboyen nota anabeyitu. ² Mashi mashi tar ma ye hiki siitiichicharek, God riita hechi yenya kwoya woy her. ³ Nota hiki siitiichichawa nobok no hikitu diita nosapen God riita wochiniga otiir. Riita henyan sii tawa boboyen yeechi otiirek, apa hechawa boboy diita tawa.

EBEL, INOK, NOA YECHI MAJI

⁴ Hiki siitiichichawa nobok Ebel rii opel kepin God riina otiichir. Rii hiki siitiichi opel otiichirek, God riita kwoya hechi riina oti kepi siir ma. Worek, God riita Ebel riita har boboyen kwoya hechi wohowuchi yar. Ken riiti opel God riita saka kwoya herek. Ebel riita harek, Ebel riiti hiki siitiichichar nobok nona bato.

⁵ Hiki siitiichichawa nobok Inok riin hevenek yeechi ye ir. Irek, rii eena saka harek. Saka harek, ma ye riiti har maban yesha hipur. Boyewak? God riita riina yar. Eena yesha hipur. Mashi God riita riina yarek, mashi keyir maji eeche wocho, rii kepi oti chishi tarek, God riita riina kwoya her. ⁶ Ma ye hiki siitiichichawa nobok tanan siiney, God riita inyaka kwoy woy hikikasakech. Kata ma rii God riina bana bana yawak upurus hiki siitiichicha boboy riitaka sa ta: Rii sa hiki siitiichi God riita tawa. Rii sa

hiki siitiichi ma rii God riita riina riiti hadabas boboyen hakiita.

⁷ Hiki siitiichichawa nobok Noa rii God opoy yak tawa majin riita somoye tawa boboy majin rii meeji. Meejichi sumowur. Sumowuchi, rii jabiir otiir. Otiirek, eena rii, riiti mima, yikapwa, yenya saka pi hamarek. Noa riita otiir nobo eeta eyey nosap ma mima yenya anaseechiniga yenya pi hamar. Worek, God riita oti kepi sii tawa boboyen Noa riina har. Noa riita hiki siitiichicharek, eena riina har.

EBRAHAM

⁸ Hiki siitiichichawa nobok Ebrahim riita God riita wor majin meeji sumowu tar. God riita Ebrahim akar eemen tar. Wo tarek, hiki siitiichiniga riiti eemen heechi henyan biish tar eemek ir. ⁹ Riita hiki siitiichiniga rii God riita riina wo tar eemek eeka yichar. Somoye tawa ma yicharega rii eechaba yichar. Riita sapi akak eeka yichar. Riita Aisak, Jekop yecha sapi akak yichar. God riita Ebrahim riina wo tarega, rii piiriina eechaba wo tar.

¹⁰ Worek, Ebrahim rii God riiti akaman kowu tar. Diita akama God riita hehar hikichi otiir. Diita akama siiti mu eechaba eechaba tak tawa boboy eeka tawa. Rii eena kowu tar.

¹¹ Hiki siitiichichawa nobok Ebrahim riita Sera siina meeji hogworek, sii yikapwan yimowur. Sii mako ma arek, sii apokosabo siirek, yikapwa poren yimowur. Rii God riita wo tar majin meeji siitiichicharek, yikapwa eena yimowur.

¹² Wowak, ma podar tarek, Ebrahim rii hamaga

tarek, yikapwa komas nokwapa nokwapa sokwar. Winyumay tawaga, kesin tawaga, ye echa sokwar.

¹³ Hiki siitiichichawa nobok yecha tari, tarek, yecha ha tar. Ha tarek, yecha God riita wo tar majin saka ya tarek, worek, yecha diita wotar boboyen yapa eemek mey her. Mey herek, kwoya eena inyaka kwoya hikir. Inyaka kwoya hikichi ye kwodii wor, “Nota diita nosapen somoye tawa ma.” ¹⁴ Diita yikadeyen wochawa ma ye geenyek wocho, “Akar aka otii eemen mey maka yesha hecho.” ¹⁵ Kata ma ye heechi ir akaman hiki-tayega, ik gegiyawey yecha waga tar eem heechi awasen iwa. ¹⁶ Wowak, yecha akar akamak ik hikiwey, diita akama kepi wey, hevenek tawa. Eena God habanak, yechi God, God riita hiibiya yakasakech. Boyewak? Rii yenya harapa akama kepin otii sayarechir.

¹⁷ Hiki siitiichichawa nobok Ebrahim riina otii herek, Ebrahim rii riiti hoyey yikapwa, Aisak riina, opelen otiiken otiir. God riita wo tar majin meejichi yarma rii riiti yikapwa podareban opel otiiken sayarer. ¹⁸ God riita riina wor, “Miiti yikapwa Aisak riitaka miiti magwi siiken siikiita.” ¹⁹ Rii ri yikapwan opel otiiken otiirek, rii hikir, God riita keena har man otii saniyeechi yesokwa yichikiita. Worek, Aisak rii hanaga siichi awasen yar.

AISAK, JEKOP, JOSEP YECHI MAJI

²⁰ Hiki siitiichichawa nobok Aisak riita yak tawa boboy kepin Aisak riiti yikapwa Jekop, Iso piiriina wo tar. ²¹ Hiki siitiichichawa nobok Jekop rii haken otii tarek, rii Josep riiti yikapwan

God riina majin kwoyaba bar. Riita otiiniga rii kubu neekichi ma heyechi siitii tar. Siitii tarek, riita God riina kwoyaba tarek, kwoyaba hiki tar. ²² Hiki siitiichichawa nobok Josep rii ha nediik Isrel ma yecha komas Isip nosap heechi i majin wor. Worek, rii riiti hapan yeechi taken eena wor.

MOSES

²³ Hiki siitiichichawa nobok awi eepi piiriita Moses riina yimowuchi niiwiika piiriichar veenye tar: Piiriita riina kwoya herek, aka tabo yima riiti yikapwan sowakwo tar lo majin saka akii tarek, eena riin veenye tar. ²⁴ “Apa Pero riiti yikapwa siiti yikapwa habakasakech.” Riita Pero riiti boboyen hechi wosowoyechi heechi ir. ²⁵ Worek, Moses riita God riiti ma mima yechaka kapa meeji visuwuken eena hisiir. Rii ameda kada kwoya hiki tawa kapasek nobon hechi inyakak hikichi heechir. ²⁶ Komasa yana ma, Kraist, riina hiki siitiichiniga kapa meeji tawa boboyen rii hikir eeta ya harapa. Isip siiti hadabas boboy rii hikir eeta ya karakada. Komasa eechaba eechaba yatak tawa ya rii her eena rii hisiir.

²⁷ Hiki siitiichichawa nobok Moses rii Isip nosapen heechir. Pero, Isip aka tabo yima, riita Moses riina inyaka kwotayeri, Moses rii saka akii tarek. Rii kiyayaniga rii henyani sii tawa God riina her. Herek, rii Isip nosapen eena heechir.

²⁸ Hiki siitiichichawa nobok Moses rii Pasova noku sha ar eena otiir. Hiki siitiichichawa nobok rii maji worek, Ju ma ye nubureja men pik neeki tar. Neeki tarek, pi hama tawa ejel rii

yaniga hechi Ju ma yechi yaka yikapwa yenya pikasakech.

NOKWAPA NOKWAPA ISREL YE HIKI SIITI-ICHICHAR

²⁹ Hiki siitiichichawa nobok Isrel ma ye nayim siik tawa pa giiriibak ichar. Hapaga tawaga nosap tarega eecha tarek, eeka ichar. Icharek, Isip o ana pichar ma ye yenya eecha otiherek, sumowurek, yenya ukuk pir.

³⁰ Hiki siitiichichawa nobok yokotapa upurus nedii Isrel ma ye Jeriko akamak i har chishi ye i tar. Chishi ye hamarek, inyi sii saniga sakar. ³¹ Hiki siitiichichawa nobok Rehep, sii nobo anemesheroke tawa mima, inyaka dare-boyechi sii saka harek. God riita akar nasowoye tar ma yenya sowakworek, siin pikasakech. Sii Isrel ma yechikase neeki tar man sii kiyatay tar. Eena sii saka harek.

³² Ii boy majin ada kawka bakiita? Gidion, Berek, Samson, Jepta, Devit, Samyuel, eeta pi-irapet yechi majin baney, eeta maji ba nedi-ikasakech. ³³ Diita ma ye hiki siitiichichawa nobok aka tabo yima ma mima yenya yarebar. Yecha lon nagwa nagwa oti tar. Oti tarek, yecha God riiti wo tar majin eena ya tar. Akar hiki siitiichichar ma laion, eeta man chichawa harapa pusin, kujan diimiitar. ³⁴ Hin eeji pa. Ma ye eeki kawek pik oti tarek, ye eeta heechi ir. Kaw ye kiiriisiiposii tarek, ye sokwa hapaga siirek. Hapaga siirek, ye sokwa harapa o ana pichawa ma siir. Siirek, yecha nokwapa nokwapa somoye tar pichawama yenya pirek, yecha heechi akii ir. ³⁵ Mima yechi yikapwa harek, mima yechi

hiki siitiichichawa nobok, yecha saniyar. Hiki siitiichichawa nobok kaw yen kubuk picharek har. Yecha poko jirek, heemachirek, ye saka heechi irek. Eena kubuk picharek, har. Boyewak saka heechi irek? Saniya boboy kepin eena herek, eena ye saka heechi irek.

³⁶ Akar ma yenya anemeshe sabwi sabwi roko tarek, ma kaw yenya poko jir. Kawen yatii tapan poko jir. Kawen kalabus jir. ³⁷ Kawen papak pi har. Kawen nediik tiimiir. Kaw yenya eekik picharek, har. Kiiriisiiposii tarek, kaw ye meme yechi sapi sipsip yechi sapin ruwuchi eeka i ye ya tar. I ye ya tarek, diita nosap ma ye yenya kapasek boboy otii tar. ³⁸ Diita nosapma kapasek tawey, yecha i ye ya tar ma yechiboboyen hekasakech. Yechai ye yanigaye me biish tar eemek, kwowuk, nosap supuk, eeka yecha yichar.

³⁹ God riita yechi hiki siitiichichar nobon hechi inyaka kwoya hikir. Worek, hiki siitiichichawa boboy yechaka tarek, worek, yecha wo tar majin saka diika ya tarek. ⁴⁰ Boyewak? God riita nona hadabas boboy hikichiniga otiichir. God riita hik tarek, yechaka notaka komas anapoy anapoy ma kepiwey siikiita. Eena yecha wo tar majin saka diika ya tarek.

12

NOTA NA JISAS RIINA HENYAK HIKI SIITI-ICHICHA

¹ Wowak, na he! Ada keyiwak, nokwapa nokwapa tayechi heema paka tar ma hiki siiti-ichichawanobo tari, nona nobon mukuchichu. Mukuchichawak, nota hewa eyey noma yatawa

boboyen na heech! Kapasek boboy nona otiiniga chuwi tawey, na heechi! Noti misomak tawa nobok nota na ameya kiya yaniga i cha. ² Iniga nota Jisas riina miyiki hehar he. Jisas riita noti hiki siitiichichawa boboyen mapo yesokwachi otii hamachichu. Eena na riina hecha. Riita shikiichir men heechi kiya yeechirii ir. Boyewak? Kommas kwoya hiki tawa boboyen rii hechi eena kowu tar. Eena rii ir. Riina mek shikiichirek, rii hiibiya yar. Hiibiya yeechi rii saka akiirek. Apa rii God riiti mama yepa tapak yichu.

GOD RIITA NOMOYA TAWA BOBOYEN NONA OTII KEPI SIIKEN HATO

³ Riiti ichar nobon na hiki ta. Ma yecha yuya siiken tar boboyen riina otii tarek, rii anabey tar. Riita diina otiirek, kwota riita otiir boboyen hiki tanak, kwi inyaka sa hapaga sii. Opoche kiiriisiiposii inyaka hiki tanakech. ⁴ Na he. Kwo kapasek boboyen o ana pichawey, kwona sowak-wokasakech, kwoti pi saka sakarek. ⁵ God riita kiyapoken bar majin kapo kwo abosucher. Kwota riiti yikapwa tawey, God riita maji eeta kwona wocho:

“Eeji yikapwa, Harapa riita miina pichiniga heharenak, na eena hehar hiki ta.
Riita miina wosowo taney, opoche miita nomoyatanakech.

⁶ Eeta Harapa rii eyey ma yenya rukusii tawey, rii yenya piniga woawoto.
Eyey ma yenya riita riiti yikapwaga yawey, rii yenya kubuk pichu.”

⁷ God riita kwona God riiti yikapwaga rii eecha hecho. Eena rii wosawo tawa boboyen kwo na

kiya ya ta. Riita kwoti eepi tawey, kwota riiti hoyey yikapwan tawaga, rii kwona riiti yikapwaga eecha hecho. Yikapwa ye kapasek boboy otiiney, yechi eepi yecha hehar kubuk pichu. Yenya pichiniga wosawoto. ⁸ God riita riiti akar yikapwan wosawo tawey, kwo yechaka eecha pichiniga wosawonan siiney, kwo riiti yikapwa siikenekasakech. Yahoo. Kwo eeta nobo yikapwa. ⁹ Na meeji. Noti diita nosapek tar apoko yecha nona pichiniga wosawo tarek, nota yenya kepi hiki tar. Yenya kepi hiki tarek, worek, no eechaba spirit yechi Apoko riina na hehar na meeji siitii tanak, na eechaba eechaba ta. ¹⁰ Diita nosap tar apoko yecha nona yechi inyakak ameda nedii pichiniga wosawotar. Wowak, God riita hehar otii kepi siik nona pichiniga wosawo tawak, notaka God riiti saniga hi kepi keeka siikiita. ¹¹ Pichiniga wosawo tawa nedii eyey pichiniga wosawo tawa boboyen nota eena yuyato. Kwoya hikikasakech. Wowak, komas God riita pichiniga wosawo hamanak, eeta nona maji pokiinak, God riiti inyaka kepi hiki tawa boboy yanak, nota nagwa nagwa nobok ikiita.

NOTA NA HAPAGA SIICHI SIITII TA

¹² Eena jey tawa yatii tapanana yesokwachi i. Pay tawa yatii bogon tapa bogon sa hapaga sii.

¹³ Nagwa nagwa nobok kwoti yatin na otiichi. Otii taney, yatii shiyivere tawey, yatii eeta kepi siikiita. Kapasek siikasakech.

¹⁴ Akar man opoche o ana pichanakech. Harapa maji batanakech. Otii kepi sii tawa

boboyen na sumowu ta. Sumowutanan si-iney, kwota Harapa riina saka hekiitawak. ¹⁵ Na he! Kwo opoche God riita noti inyakak otii tawa boboyen magiiriichichanakech. Na he. Opoche ma por rii riiti inyakak kapasek boboy tawey, riita akar ma yenya (biruwuk) havatanakech. Wowak, akar ma yenya kapasek otiito. ¹⁶ Kwo opoche kapasek anemeshe rokotanakech. Opoche God riiti Spiriten yuyatanakech. Iso riita eecha otiichi rii riiti yaka riita mapo yar boboyen Jekop riina karakada aboboyek awasen tokor. ¹⁷ Kwo hikitu, Iso riita komas riiti apoko riiti rukusii tawa boboyen yaken wohechari, riiti apoko riiti rukusii tawa boboyen yaken wohechari, riiti apoko riita riina bokonar. Iso riita nobon riita mashi otiir boboyen dareboyek keyaniga yesha hipu tarek, heechitar. Eena riina apoko rii bokonar. ¹⁸ Wowak, kwo diita boboyen kwo iyarekasakech. Kwota hechawa boboyen meeji tawa boboyen kwo iyarekasakech. Yahoo.

NOTA SAION KWOW KEPIK YA SOKWAR

¹⁹ Isrel ma mima yecha me biish tar eemek tari, yecha Saion kwowok uwutar hin yar. Yarek, harapa niyin, harapa sowan, akii tawa boboyen, way kuru tarin, harapa ayan, mupugun yecha ya meejiichiniga her. Kata ma mima yecha harapa ayan meejiichi yuyarek, yecha Moses riina woyasachiyasar, na hama. ²⁰ God riita harapa maji wor, “Asa por diita kwowek inyey, eena papak na rabosowakwo.” Worek, yecha yakasakech. ²¹ Yecha hechi harapa akii tar. Akii tarek, Moses

rii eecha wor, “Ada nega nega nega harapa aki-ito.”

²² Kwota Saion kwowek, eechaba eechaba tak tawa God riiti akamak, hevenek tawa Jerusalem akamak nokwapa nokwapa ejel yecha eeka tari, kwo eena iyarer. ²³ God riita mapo yimowur yikapwa yecha kwoya hikichi, ya yopo yicharin, kwota eena iyarer. Yechi hin hevenek keyir. Kwota God riina i yar her. Kwota eyey ma mima yenya anasak tawa God riina iyarer. Otii kepiwey siir ma yechi spirit yenya kwo eena iyarer. ²⁴ Jisas akar wohowu maji otiir ma, riina kwo iyarer. Kwo Jisas riiti uku yeetii tawa pi eena iyarer. Riiti pi eeta nona hadabas noman sawoto. Ebel riiti sakar pi eeta karakada noman sawo tar.

NOTA NA HEHAR SIITII KOWU TA

²⁵ Wowak, na he. Eeta kapasek kwota God riiti ayan meejikasakech. Kata mashi ma ye God riiti majin nosapek sawo tar ma riina nasowoye tarek, God riita yenya anasar. Eecha otiyyega, hevenek tawa God riiti ayan kwo meejichi nasowoyney, kwo boy kapo hikitu anasak tawa boboyen heechikiita? Yaho. Heechikasakech.

²⁶ Eeta nedii God riiti aya eeta diita nosapen howor. Apa riita wo tar, “Ada podat kawka diita nosapen howokiita. Ada nerek tawa boboyen eechaba komas howokiita.” ²⁷ Riiti maji, “podat kawka.” Nona mukuchichu diita otiir boboyen riipa howochi yeechi rabokiita. Eeta howonan sobo tawa boboy eeta siitiikiita.

²⁸ Wowak, eeta kepi nota God riina woshiato. Nota hadabas kigdom, hadabas eemen nota yakiita. Eeta yak tawa kigdom eeta howokasakech.

Riiti inyaka kwoya hiki tawa nobok nota God riina kwoyaba hikichi kwoyaba baniga riiti yon na otii ta. Riina na akii ta. ²⁹ Noti God eeta otii atawa higa eecha tawa.

13

NOTA NA YAKA KUMWOY YENYA RUKUSII TA

¹ Kwota eechaba eechaba awasen awasen na rukusii ta. Kraist riiti yaka kumwoyega eecha na rukusii ta. ² Somoye ya tawa man na yeyada hehar ta. Diita maji abosuchetanakech. Diita boboy ma kaw ye otiichi, yecha hikikasakech yecha ejel yenya heharer.

³ Poko jir man kwo opoche abosuchetanakech. Kwo yechaka poko ji tawa eemek tawaga, eecha yenya na hiki ta. Kapa meeji visu tawa man na hiki ta. Yecha kapa meeji visu tawaga, kwo kapa meeji visu taney, kwo eecha na hiki ta.

⁴ Mak mimak podatebak taweyn eena na hehar hiki ta. Piiriita akar ma miman anemeshe opoche rokotanakech. Akar ma miman anemesheroko tawa ma miman kapasek otii tawa ma miman yenya God riipa harapa anasakiita.

⁵ Eeta kapasek kwo diita nasop tawa yaban kwoya woy hechi yato. Kwota na hiki God riita ana har boboy karakada eeta kiki sowa. God riita eecha wor,

“Ada kwona heechi ikasakech.
Ada kwona abosuchekasakech.”

⁶ Wowak, nota na anabeyichi wo,
“Eeta Harapa riita eeji kiyataye tawa God.
Ada akiikasakech!
Ma ye boy kapasek boboyen ana otiikiita?”

NOTA MA MASHI TAR MA YECHI NOBOBAN SUMOWU TA

⁷ Kata mapo neeki tar ma ye kwona God riiti majin mapo maji pokiitari abosuchetanakech. Yecha yichar abon, otii tar abon, har abon, na hiki ta. Yecha Jisas riina hiki siitiichichar abon na eechaba sumowu ta.

⁸ Jisas Kraist rii dareboyekasakech. Rii apa, noboyer, iyav rii eechaba eechaba tawa. ⁹ Na siitii kow! Eeta kapasek ma ye kapasek nobon sabwi maji pokiitawey, kwo nagwa nagwa nobon heechitu. Eeta kepi God riita riiti otii tawa boboy noti inyaka wok otiichikiita. Otiichinyak, noti mayi eeta hapaga siikiita. Boyewak kwota aboboy heechi tawa nobon sumowutu? Eecha otii tawey, noti mayin kiyatayekasakech. Kata ma ye aboboy heechi tawa nobon sumowu tawey, yechi mayi eeta hapaga siikiisakech.

BOY YIKADEY OPELEN GOD RII KWOYA HECHAR

¹⁰ Kata opelen otii tar ma ye Ju ma yechi sapi akak akar opelen otii tawey, noti opelen Jisas Kraist riita otiichirin, yecha keena yaakasakech. Yahoo. ¹¹ Ju ma yechi harapa opelen otii tar ma rii sipsip, bulmakaw yechi kapasek boboyen opel otiichichar. Wowak, sipsip bulamakaw yechi omun yecha yeechi akamak inyi sabak neeki ye ichi hik suwur. ¹² Jisas riita eechaba akamak inyi sabak har. Harek, rii ma yechi kapasek boboyen riiti pik bachi poyer. ¹³ Wowak, eeta kepi nota eechaba na akamak inyi sabak na har icha. No eechaba Juma yechi otii tawa abon na heechi. Heechiwak, nota riiti hiibiya ya tawa

boboy nota kiya ichu. ¹⁴ Boyewak eecha otiito? Diita nosapek noti eechaba eechaba tak tawa akama takasakech. Yaho. Nota komas i siikii tawa akaman nota yeshato. ¹⁵ Wowak, eeta kepi nota eechaba God riiti hin kwoyaba ba tanak na kwoyaba hiki ta. Nota eecha otii tawey, nota noti opel Jisas riiti hik God riina otiito. Eena eeta kepi nota eechaba eechaba noti kwujak God riiti hin woshiato. ¹⁶ Opoche kwo akar man heharek abosuchetanakech. Kiyatayek opoche abosuchetanakech. Diita opel otii tawa boboyen God riita kwoya hecho.

¹⁷ Kwoti mapo neeki ichawa man na sumowu ta. Yechi majin no hehar meeji ta. Yecha kwoti mayin siitii kowutu. Yecha komas yecha siitii kowu tawa yon God riina kwodii wokiita. Kwota yenya meeji taney, yecha kwoya hikichi yechi yon otiito. Kwo meejinan siiney, ye inyakapa hikichi otii taney, kwona hehar kiyatayekasakech.

GOD RIINA KIYATAY MAJIN BA TAWA

¹⁸ Kwota nona eechaba eechaba God riina maji ba ta. Noti inyaka eeta geenyek tawa. Nota podaba nobon hikitu: omutiik noboban eechaba eechaba otii tak. ¹⁹ Ada kwona woyasachiyasato: eechaba eechaba nedii ana napa God riina maji ba ta. Ba tanak, God riipa anapa ameya kwona wochanak, yakiita.

²⁰ Ada kwona God riina maji bato. Eeta Harapa Jisas, sipsipen hehar kowu tawa ma, riita harek, eeta eshar inyaka otii tawa God riita riina yesokwar. ²¹ Ada diita God wohecho riipa yo wohowo

tawa pik kwona otiichinyak, kwo mak kepi si-inak, kwopa riiti inyaka hiki tawa boboyen oti bakiita. Ada riina wohecho riipa riiti inyaka kwoti inyaka wok heechinak, kwopa oti tanak, riipa inyaka kwoyawoy hikikiita. Jisas riiti hik oti tanak, ada riina wohecho. Riiti hin eyey ma, nota na eechaba eechaba yesokwa ba ta.

MAJI KAW

²² Yaka kumwoy, diita kiyapo tawa majin na hehar meeji ta. Ada kwona woyasachiyasato. Ada keyi tawa maji gworowokasakech. Na meeji.

²³ Noti kumwoy, Timoti, poko jik oti tari, yecha riina heemarek eena heechir. Riipa ana ameya yaney, shicha kapo komas kwona hekiita.

²⁴ Noti woshia tawa majin kwoti mapo neeki tawa man God riiti eyey ma miman eena napa ha. Yaka kumwoy ye Itali nosapek tawey, yecha kwona woshiato.

²⁵ Eeta kepi God riita riiti yon kwotaka sa eecha oti ta.

GOD RITI MAJI KEPI
The New Testament in the Washkuk Language, also known as the Kwoma Language, of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Washkuk long Niugini
copyright © 1974 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Washkuk (Kwoma)

Dialect: Kwoma or Washkuk

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-01-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

df8dc48f-feff-515c-a5a2-c9c957dac5bb